

4.3 Around the World in Eighty Days

Jules Gabriel Verne (1828to 1905) was a French novelist, poet, and playwright. Verne wrote widely popular series of adventure novels including *Journey to the Center of the Earth* (1864), *Twenty Thousand Leagues Under the Sea* (1870), and *Around the World in Eighty Days* (1873).

Verne is generally considered a major literary author in France and most of Europe, Verne has been the second most translated author in the world.

(ज्युल्स गॅब्रिएल व्हर्न (१८२८ ते १९०५) हे एक फ्रेंच कादंबरीकार, कवी आणि नाटककार होते. व्हर्न यांनी *Journey to the Center of the Earth* (1864), *Twenty Thousand Leagues Under the Sea* (1870), and *Around the World in Eighty Days* (1873). यांसारख्या साहसी कादंबऱ्या लिहिल्या.

व्हर्न हे सहसा फ्रान्समधील एक प्रमुख साहित्यिक लेखक मानले जातात आणि युरोपचा बराचसा भाग व्हर्न हा जगातील दुसरा सर्वाधिक अनुवादित लेखक आहे.)

Characters

Major Characters	Minor Characters
Phileas Fogg फिलियास फॉग: The hero and chief protagonist in the novel. He is challenged by a fellow gambler to go around the world in eighty days and he takes up the challenge. His rationality, calmness, generosity and self-control appeal to the readers.	Sir Francis Cromarty - सर फ्रान्सिस क्रोमार्टी: He is the Brigadier General. He accompanies Fogg from Bombay to Calcutta.
Passepartout पासपार्टआऊट: He is the employee of Phileas Fogg. He is an honest as well as a comic French man. He is loyal to his master and yet gets into situations that make difficult his master's plans to travel around the world. Passepartout attracts the reader with his loyalty, warmth and his sense of humour.	John Bunsby - जॉन बन्सबी: He is the master of the boat Tankadere, on which Fogg, Fix and Aouda travel. John is a skilled sailor who takes the trio from Hong Kong to Shanghai so that Fogg is able to board the San Francisco boat.
Aouda आँडा/औदा/औद: Aouda is a Parsee Indian princess who is orphaned at an early age. She has to marry an old King and when he dies, she has been asked to commit the sacrifice of her life as per the Hindu Tradition of that time. She is rescued by Fogg's group. She goes back with them to England, as she is unable to find her relative in Hong Kong.	The Reform Club Members: The engineer Andrew Stuart, the bankers John Sullinan & Samuel Fallentin, the brewer Thomas Flanagan and Gauthier Ralph and one of the governors Bank of England are Phileas Fogg's partners at the Reform club.
Detective Fix डिटेटिव्ह फिक्स: He is the detective. He comes to the wrong conclusion that Fogg is the bank robber and is merely pretending to go around the world when his real purpose is to cheat the law. He tries to capture Fogg.	The Parsee Guide: A bright looking young Parsee, offers to be the guide on the elephant which will take the travellers to Allahabad. He is a brave and intelligent man and does his job well in conveying the passengers swiftly to Allahabad.
	Colonel Stamp Proctor - कर्नल स्टॅम्प प्रॉक्टर: At San Francisco Fogg, Fix and Aouda find themselves in Montgomery Street, which is crowded, by the members of two opposing political parties. The opposing members become violent and Fogg's group is caught in between. A huge fellow with a red goatee, a ruddy complexion and broad shoulders, raises his fist over Mr. Fogg. Fogg is very angry and later these two men even resort to duelling.
	Mr. Camerfield - मिस्टर कॅमेरफिल्ड
	Mr. Mandiboy - मिस्टर मंडीबॉय
	Elder William Hitch - एल्डर विल्यम हिच: A priest boards the train from San Francisco to New York at Elko Station. He is a Mormon missionary, who gives a lecture on Mormonism in Car no. 117 of the train.
	Mudge - मज: An American at Fort Kearney station offers to transport Fogg and group on a sledge to Omaha station. This skipper of a land craft manages to transfer the group safely to Omaha station in a few hours.
	Captain Speedy - कॅप्टन स्पीडी

Theme

The novel is full of adventure and the excitement which the readers come across and enjoy from the beginning to the end. Phileas Fogg, the major character in the novel, accepts the challenge to go around the world in eighty days and in accomplishing this feat he goes through various lands and meets with diverse adventures. Thus the novel proceeds at a fast pace and there is always some excitement resulting from the various encounters. The beauty of the novel is that the writer takes the readers to a journey of many hair-raising incidents and exciting, adventurous, thrilling yet beautiful places in the world.

(ही कादंबरी साहसाने व उत्तेजनेने भरलेली आहे आणि वाचकांना सुरुवातीपासून शेवटपर्यंत उत्साह मिळतो. कादंबरीतील प्रमुख पात्र फिलिस फॉग ऐंशी दिवसांत जगभर फिरण्याचे आव्हान स्वीकारतो आणि हा पराक्रम साध्य करण्यासाठी तो विविध देशांतून जातो आणि विविध साहसांना सामोरे जातो. अशा प्रकारे कादंबरी वेगाने पुढे जाते आणि वेगवेगळ्या भेटींमुळे नेहमीच काहीसा उत्साह असतो. कादंबरीचे सौंदर्य हे आहे की, लेखक वाचकांना आश्चर्य चकीत करणा-या अनेक घटना आणि जगातील रोमांचक, साहसी, रोमांचक पण सुंदर ठिकाणांच्या प्रवासाला घेऊन जातो.)

The most important feature of this adventure novel is 'Time'. It illustrates repeatedly that time is fickle, and either works for or against them. In many cases, time foils their plans, when the delays build up and ships and trains leave without them that sometimes land the characters in trouble. In the end, Fogg wins the bet as he gained a day when crossing the International Date Line. The ultimate message is that no one can control time; time will work the way it wants to work, and humans are at its mercy.

(या साहसी कादंबरीचे सर्वात महत्त्वाचे वैशिष्ट्य म्हणजे 'टाइम'. यावरून हे वारंवार दिसून येते की वेळ कठीण आहे आणि एकतर त्यांच्यासाठी किंवा त्यांच्याविरुद्ध काम करते. बऱ्याच वेळा, वेळ त्यांच्या योजना उधळून लावतो, जेव्हा विलंब वाढतो आणि जहाजे आणि गाड्या त्यांच्याशिवाय निघून जातात ज्यामुळे कधीकधी पात्रे अडचणीत येतात. शेवटी, आंतरराष्ट्रीय तारीख रेषा ओलांडताना फॉग पैज जिंकतो. अंतिम संदेश असा आहे की कोणीही वेळेवर नियंत्रण ठेवू शकत नाही; वेळ ही तिच्या मनाप्रमाणे करते आणि मानव तिच्या दयेवर जगतात.)

Before his journey around the world, Fogg lived a solitary life. He closed himself off to others and cared little about the way he was perceived by other people. By the end of the trip, though, he recognizes the importance of human connections, both in the form of love, with Aouda, and friendship and loyalty, with Passepartout. Above all, this new understanding and appreciation is the greatest thing he has gained from this trip.

(जगभर प्रवास करण्याआधी फॉग एकाकी जीवन जगत होता. त्याने स्वतःला इतरांसाठी बंद केले आणि इतर लोक त्याच्याकडे कोणत्या पद्धतीने पाहतात याची त्याला फारशी पर्वा नव्हती. पण, प्रवासाच्या अखेरीस, प्रेमाच्या स्वरूपात, ऑडाबरोबरच्या प्रेमाच्या स्वरूपात, मैत्री आणि निष्ठा या दोन्ही पासपोर्टआऊट स्वरूपात मानवी नातेसंबंधांचे महत्त्व त्याला कळते. सर्वात महत्त्वाचे म्हणजे ही नवी समज आणि कृतज्ञता ही त्याला या प्रवासातून मिळालेली सर्वात मोठी गोष्ट आहे.)

Though he has the opportunity to double his fortune, Fogg's motivation to embark on such a crazy adventure has little to do with the money. Instead, he wants to preserve his honour and prove his worth to the men of the Reform Club, to show that he can do what he sets out to do. Fogg spends nearly all of his money along the way, showing that riches are not what he is truly out for. For Phileas Fogg, honour is more important than money.

(त्याला आपली संपत्ती दुप्पट करण्याची संधी मिळाली असली, तरी अशा वेड्या साहसाला सुरुवात करण्याच्या फॉगच्या प्रेरणेचा पैशाशी काहीही संबंध नाही. त्याऐवजी त्याला आपला सन्मान टिकवून ठेवायचा आहे आणि रिफॉर्म क्लबच्या माणसांना आपली योग्यता सिद्ध करायची आहे, तो आपण जे ठरवतो ते करून शकतो हे त्याला दाखवून द्यायचे आहे. फॉग वाटेत जवळजवळ सर्व पैसे खर्च करतो, हे दर्शविते की संपत्ती खरोखरच बाहेर फिरण्यासाठी पुरेसी नाही. फिलिस फॉगसाठी पैशापेक्षा सन्मान जास्त महत्त्वाचा आहे.)

Throughout the entire trip, Fogg and his group encounter various obstacles standing in their way. These challenges allow them to use their quick thinking to come up with innovative solutions to even the most complicated of problems, relaying the message that no problem is unsolvable. It is not only Fogg who shows his clever wit in coming up with solutions; Passepartout, too, shows his ingenuity in multiple situations.

(संपूर्ण प्रवासात फॉग आणि त्याच्या गटाला त्यांच्या मार्गात उभ्या असलेल्या अनेक अडथळ्यांचा सामना करावा लागतो. या आव्हानांमुळे ते आपल्या झटपट विचारसरणीचा उपयोग करून अगदी गुंतागुंतीच्या समस्यांवर नावीन्यपूर्ण उपाय शोधू शकतात आणि कोणतीही समस्या सुटू शकते असा संदेश देतात. फॉगचा उपाय शोधण्यात आपली हुशार बुद्धिमत्ता दाखवतो; तर पासपोर्टआऊटसुद्धा अनेक परिस्थितीत त्याची बुद्धिमत्ता दर्शवतो.)

Plot

Around the World in Eighty Days begins at the Reform Club in England with Phileas Fogg, Thomas Flanagan, Samuel Fallentin, and John Sullivan sitting by a fireplace reading newspapers. We are introduced to Fogg, a very precise man who regularly goes to the Reform Club every evening.

(*Around the World in Eighty Days* ह्या कादंबरीची सुरुवात इंग्लंडमधील रिफॉर्म क्लबमध्ये होते. फिलास फॉग, थॉमस फ्लॅगन, सॅम्युएल फॉलेन्टिन आणि जॉन सुलिवान शेकोटिच्या बाजूला वर्तमानपत्र वाचत बसले आहेत. फॉगशी आमली ओळख करून दिली जाते. तो रोज संध्याकाळी नियमितपणे रिफॉर्म क्लबमध्ये जातो.)

At the Reform Club, Fogg, Flanagan, Fallentin, and Sullivan are talking about a recent bank robbery. This conversation leads to a wager. Fogg is quite sure he can travel around the world in eighty days, while Sullivan doesn't believe it can be done. Sullivan, Flanagan, and Fallentin think Fogg is not considering the unexpected; all of the men accept the wager for twenty-thousand pounds.

(रिफॉर्म क्लबमध्ये फॉग, फ्लॅगन, फॉलेन्टिन आणि सुलिवान नुकत्याच झालेल्या एका बँक दरोड्याबद्दल बोलत आहेत. या संभाषणातून एक पैज लागते. ऐंशी दिवसांत तो जगभर प्रवास करू शकेल याची फॉगला पूर्ण खात्री आहे, पण ते करता येईल यावर सुलिवानचा विश्वास नाही. सुलिवान, फ्लॅगन आणि फॉलेन्टिन यांना वाटते की फॉग अनपेक्षित विचार करत नाहीये; सर्वजण वीस हजार पौंडांच्या पैजेला मंजुरी देतात.)

This is the beginning of the entire plot and from then on we see how Fogg goes around the world and we witness the amazing adventures that he has with his companions. The main plot is based on Fogg's travels, while other such plots merely support the central theme. Fix, the detective, follows Fogg all over. He believes that Fogg is the bank robber who has robbed a great sum from the bank of England. He puts obstacles in Fogg's path just so that he can arrest him whenever he gets the warrant from England. The suspicion that Fogg might be a clever gentleman robber is the sub-theme of the book and the author makes the reader also suspicious. Passepartout too wonders whether his master might be a robber though in his heart he has ample trust in Fogg's integrity.

(ही संपूर्ण कथानकाची सुरुवात आहे आणि तेव्हापासून फॉग जगभर कसा फिरतो ते आपण पाहतो आणि त्याच्या साथीदारांबरोबर त्याने जे अद्भुत साहस केले आहे ते आपण पाहतो. मुख्य कथानक फॉगच्या प्रवासावर आधारित आहे, तर असे इतर कथानक केवळ मध्यवर्ती विषयाला पाठिंबा देतात. फिक्स, डिटेक्टिव्ह सगळीकडे फॉगच्या मागावर राहतो. त्याचा असा विश्वास आहे की फॉग हा बँक दरोडेखोर आहे ज्याने बँक ऑफ इंग्लंडकडून मोठी रक्कम लुटली आहे. तो फॉगच्या मार्गात अडथळे आणतो जेणेकरून जेव्हा त्याला इंग्लंडकडून वॉरंट मिळेल तेव्हा तो त्याला अटक करू शकेल. फॉग हुशार सज्जन दरोडेखोर असू शकतो हा संशय हा पुस्तकाचा उपविषय आहे आणि लेखक वाचकांमध्येही संशय निर्माण करतो. पासपार्टआऊटलाही त्याचा मालक दरोडेखोर असेल का, असा प्रश्नही पडतो, पण त्याच्या हृदयात फॉगच्या सचोटीवर पुरेसा भरवसा आहे.)

The plot moves ahead with Fogg striving through various obstacles to reach London in time. He goes through Brindisi, Suez, Bombay (Now Mumbai), Calcutta (Now Kolkata), Hong Kong, Yokohama, San Francisco, New York and finally Liverpool. Fix arrests Fogg at Liverpool and this delays Fogg a bit. He thinks that he has missed the deadline and hasn't reached London in time when in reality he reached a full day earlier. Thus Fogg wins the wager and in the course of his travels, finds himself a worthy charming, beautiful wife too.

(हे कथानक पुढे सरकतं आणि फॉग वेळेत लंडनला पोहोचण्यासाठी वेगवेगळ्या अडथळ्यांचा सामना करतो. तो ब्रिंडीसी, सुएझ, मुंबई, कलकत्ता (आता कोलकाता), हाँगकाँग, योकोहामा, सॅन फ्रान्सिस्को, न्यूयॉर्क आणि शेवटी लिव्हरपूलला जातो. फिक्सने फॉगला लिव्हरपूलमध्ये अटक करतो आणि यामुळे फॉगला थोडा उशीर होतो. त्याला वाटते की त्याने डेडलाइन चुकवली आहे आणि तो वेळेत लंडनला पोहोचलेला नाही, प्रत्यक्षात तो पूर्ण दिवस आधी पोहोचला. अशा प्रकारे फॉग पैज जिंकतो आणि प्रवासादरम्यान त्याला एक आकर्षक, सुंदर पत्नीही सापडते.)

Synopsis of the Extract

As soon as Fogg, Aouda and Passepartout arrive in Liverpool, Fix arrests Fogg. Phileas is thrown in jail. Several hours later, though, Fix learns that another man was responsible for the bank robbery, and he releases Fogg, who orders a special train. However, he arrives in London late, making everyone disappointed.

(फॉग, ऑडा आणि पासपार्टआऊट लिव्हरपूलला पोहोचताच फिक्सने फॉगला अटक केली. फिलिसला तुरुंगात टाकले जाते. पण काही तासांनंतर फिक्सला कळतं की बँकेच्या दरोड्याला आणखी एक माणूस जबाबदार होता, तो फॉगची सुटका करतो आणि त्याच्यासाठी खास ट्रेन मागवितो. पण तो उशिरा लंडनला पोहोचतो आणि त्यामुळे सर्वजण निराश होतात.)

Phileas and company are now broke, the deadline for the bet has passed, and there's nothing to do but go home and pout. Phileas locks himself in his room and, for the first time, allows himself to be seriously depressed. Aouda and Passepartout are so worried that they too can't eat or sleep.

(फिलियास आणि त्याचे मित्र निराश झाले. पैज पूर्ण करण्याची मुदत संपली आहे आणि घरी जाऊन नाराज होऊन बसण्याशिवाय पर्याय नव्हता. फिलियास आपल्या खोलीत स्वतःला कोंडून देतो आणि पहिल्यांदाच स्वतः गंभीर नैराश्यग्रस्त होतो. औदा आणि पासपार्टआऊट यांना इतकी काळजी वाटते की त्यांनाही खाता येत नाही किंवा झोपता येत नाही.)

The following evening Fogg apologizes to Aouda for being unable to provide for her comfort as a result of losing the bet. She in turn proposes marriage to him, and he joyfully agrees. Passepartout is sent to engage a clergyman, he runs off to get a reverend to marry Fogg and Aouda the next day (which they all think is Monday). While running to grab the nearest preacher (to marry Phileas and Aouda), Passepartout finds out that it's actually Sunday, not Monday, like the group has been thinking. By travelling eastward around the world, Phileas Fogg, master calculator and obsessive organizer, has forgotten the time he's gained by journeying through all those time zones.

(दुस-या दिवशी संध्याकाळी फॉगने औदाची माफी मागितली कारण पैज गमावल्यामुळे तिची समजूत काढता आली नाही. ती त्याच्याशी लग्न करण्याचा प्रस्ताव मांडते आणि तो आनंदाने मान्य करतो. पासपार्टआऊटला एका धर्मोपदेशकाला साखरपुड्याची तारीख करण्यासाठी पाठवलं जातं, दुस-या दिवशी फॉग आणि ऑडाशी लग्न करण्यासाठी तो पळून जातो (जे त्या सर्वांना वाटतं सोमवारच आहे). जवळच्या धर्मोपदेशकाला पकडण्यासाठी (फिलिस आणि ऑडाशी लग्न करण्यासाठी) धावत असताना पासपार्टआऊटला कळतं की हा गट विचार करत असल्यासारखा सोमवार नव्हे तर रविवारच आहे. जगभरात पूर्वेकडे प्रवास करून, मास्टर कॅल्क्युलेटर आणि वेडसर आयोजक, फिलियास फॉग यांना त्या सर्व क्षेत्रांमधून प्रवास करून वेळेचा विसर पडला आहे.)

He learns that their journey through the time zones had gained them a day and that they are not at all late. Passepartout races home, grabs Phileas by the collar, shoves him into a cab, and deposits him at the club. Phileas presents himself with minutes to spare and effectively wins the bet. He's rich once more, but more important (as says to himself), he has won the heart of a "charming" woman.

(त्याला कळते की त्या काळातील त्यांच्या प्रवासामुळे त्याला एक दिवस मिळाला होता आणि त्यांना अजिबात उशीर झालेला नाही. पासपार्टआऊट घरी धावतो, फिलिसला कॉलरने पकडतो, त्याला टॅक्सीत ढकलतो आणि त्याला क्लबमध्ये आणतो. फिलिस स्वतः काही मिनिटात हजर होतो आणि प्रभावीपणे पैज जिंकतो. तो पुन्हा एकदा श्रीमंत होतो, पण अधिक महत्त्वाचे (स्वतःशी बोलताना) म्हणजे त्याने एका 'आकर्षक' स्त्रीचे मन जिंकल आहे.)

Around the World in Eighty Days

Chapter XXXIV

In which Phileas Fogg at last reaches London

Phileas Fogg was in prison. He had been shut up in the Custom House, and he was to be transferred to London the next day. (फिलिस फॉग तुरुंगात होता. त्याला कस्टम हाऊसमध्ये डांबलेलं होतं आणि दुस-या दिवशी त्याची लंडनला खानगी होणार होती.)

Passepartout, when he saw his master arrested, would have fallen upon Fix had he not been held back by some policemen. Aouda was **thunderstruck** at the suddenness of an event which she could not understand. Passepartout explained to her how it was that the honest and courageous Fogg was arrested as a robber. The young woman's heart revolted against so **heinous** a charge, and when she saw that she could attempt to do nothing to save her protector, she wept bitterly. (पासपार्टआऊटने जेव्हा आपल्या मालकाला अटक झाली हे पाहिले, तेव्हा काही पोलिसांनी त्याला रोखले नसते तर तो फिक्सवर तुटून पडला असता. एका अचानक झालेल्या घटनेमुळे ऑडाला आश्चर्याचा धक्का बसला, जो तिला समजू शकला नाही. प्रामाणिक आणि धाडसी फॉगला दरोडेखोर म्हणून अटक करण्यात आली हे पासपार्टआऊटने तिला समजावून सांगितले. त्या तरुणीच्या हृदयाने इतक्या भयंकर आरोपाविरुद्ध बंड केले आणि आपल्या संरक्षणकर्त्याला वाचवण्यासाठी ती काहीही करण्याचा प्रयत्न करू शकत नाही हे पाहून ती कडवटपणे रडली.)

As for Fix, he had arrested Mr. Fogg because it was his duty, whether Mr. Fogg was guilty or not. (मिस्टर फॉग दोषी असो वा नसोत, हे त्याचं कर्तव्य असल्यामुळे त्याने मिस्टर फॉगला अटक केली होती.)

The thought then struck Passepartout, that he was the cause of this new misfortune! Had he not concealed Fix's **errand** from his master? When Fix revealed his true character and purpose, why had he not told Mr. Fogg? If the latter had been warned, he would no doubt have given Fix proof of his innocence, and satisfied him of his mistake; at least, Fix would not have continued his journey at the expense and on the heels of his master, only to arrest him the moment he set foot on English soil. Passepartout wept till he was blind, and felt like blowing his brains out. (मग पासपार्टआऊटच्या मनात विचारला आला की, तो या नव्या दुदैवाला कारणीभूत आहे! त्याने फिक्सची चूक आपल्या मालकापासून लपवली नव्हती का? जेव्हा फिक्सने त्याचं खरं चरित्र आणि उद्देश प्रकट केला तेव्हा त्याने मिस्टर फॉगला का सांगितलं नाही? जर फॉगला इशारा देण्यात आला असता तर त्याने आपल्या निर्दोषत्वाचा निश्चित पुरावा फिक्सला दिला असता आणि आपल्या चुकीबद्दल त्याचे समाधान केले असते; निदान फिक्सने खर्च करून आणि त्याच्या मालकाच्या सोबत आपला प्रवास चालू ठेवला नसता, फक्त ज्या क्षणी त्याने इंग्रजी भूमीवर पाऊल ठेवले त्या क्षणी त्याला अटक केली असती. पासपार्टआऊट खूप रडला आणि त्याला आपला मेंदू बधिर झाल्यासारखे वाटलं.)

Aouda and he had remained, despite the cold, under the **portico** of the Custom House. Neither wished to leave the place; both were anxious to see Mr. Fogg again. (ऑडा आणि पासपार्टआऊट कस्टम हाऊसच्या द्वारमंडपाखाली थंडी असूनही राहिला होता. दोघांनाही ती जागा सोडून जाण्याची इच्छा नव्हती; दोघेही मिस्टर फॉगला पुन्हा भेटायला उत्सुक होते.)

That gentleman was really ruined, and that at the moment when he was about to attain his end. This arrest was **fatal**. Having arrived at Liverpool at twenty minutes before twelve on the 21st of December, he had till a quarter before nine that evening to reach the Reform Club, that is, nine hours and a quarter; the journey from Liverpool to London was six hours. (तो (Mr. Fogg) गृहस्थ खरोखरच उद्ध्वस्त झाला होता आणि त्या क्षणी तो आपला अंत होणार होता. ही अटक प्राणघातक होती. २१ डिसेंबरला बारा वाजण्याच्या वीस मिनिटे आधी लिव्हरपूलला पोहोचल्यानंतर त्याला त्या संध्याकाळी नऊच्या आधी, म्हणजे ८:४५ ला रिफॉर्म क्लबमध्ये पोहोचायला मिळणार होते; लिव्हरपूल ते लंडन हा प्रवास सहा तासांचा होता.)

If anyone, at this moment, had entered the Custom House, he would have found Mr. Fogg seated, motionless, calm, and without **apparent** anger, upon a wooden bench. He was not, it is true, **resigned**; but this last blow failed to force him into an outward **betrayal** of any emotion. Was he being **devoured** by one of those secret rages, all the more terrible because contained, and which only burst forth, with an irresistible force, at the

last moment? No one could tell. There he sat, calmly waiting—for what? Did he still **cherish** hope? Did he still believe, now that the door of this prison was closed upon him, that he would succeed? (या क्षणी जर कोणी कस्टम हाऊसमध्ये प्रवेश केला असता तर त्याला मिस्टर फॉग लाकडी बाकावर, शांत आणि कोणताही राग न बाळगता बसलेले दिसले असते. तो नव्हता, हे खरं आहे, राजीनामा दिला होता; पण या शेवटच्या धक्क्यामुळे त्याला कोणत्याही भावनेचा बाह्य विश्वासघात करण्यास भाग पाडता आले नाही. त्या गुप्त क्रोधांपैकी एका क्रोधाने त्याला गिळंकृत केले जात होते का, कारण ते अधिकच भयंकर होते आणि शेवटच्या क्षणी अटळ शक्तीने तो रडत होता का? कोणीही सांगू शकलं नाही. तिथे तो शांतपणे बसून कशाची वाट पाहत बसला? त्याला अजूनही आशा होती का? आता या तुरुंगाचा दरवाजा बंद करण्यात आला आहे, आपण यशस्वी होऊ यावर त्याचा अजूनही विश्वास होता का?)

However that may have been, Mr. Fogg carefully put his watch upon the table, and observed its advancing hands. Not a word escaped his lips, but his look was singularly set and stern. The situation, in any event, was a terrible one, and might be thus stated: if Phileas Fogg was honest he was ruined; if he was a **knave**, he was caught. (पण तसं असलं तरी मिस्टर फॉगनी काळजीपूर्वक टेबलावर घड्याळ ठेवलं आणि त्याचे पुढे चालणारे हात पाहिले. त्याच्या ओठातून एक शब्दही पडला नाही, पण त्याची नजर एकटक आणि कठोर होती. ही परिस्थितीत भयंकर होती आणि अशा प्रकारे असे म्हटले जाऊ शकते: फिलिस फॉग प्रामाणिक असता तर तो उद्ध्वस्त झाला; जर फसवा असता तर तो पकडला गेला असता.)

Did escape occur to him? Did he examine to see if there was any practicable outlet from his prison? Did he think of escaping from it? Possibly; for once he walked slowly around the room. But the door was locked, and the window heavily barred with iron rods. He sat down again, and drew his journal from his pocket. On the line where these words were written, “21st December, Saturday, Liverpool,” he added, “80th day, 11.40 a.m.,” and waited. (तो पळून जाण्याचा विचार करत होता का? आपल्या तुरुंगातून काही व्यावहारिक बाहेर पडण्याचा मार्ग आहे का हे पाहण्यासाठी त्याने तपासणी केली का? तुरुंगातून पळून जाण्याचा त्याने विचार केला का? कदाचित; कारण एकदा तो हळूहळू खोलीभोवती फिरत होता. पण दरवाजा बंद होता आणि खिडकीवर लोखंडी रॉडने बंद करण्यात आली होती. तो पुन्हा बसला आणि खिशातून आपलं जर्नल काढलं. "२१ डिसेंबर, शनिवार, लिव्हरपूल" असे लिहिलेले शब्द लिहिले त्याला दिसले. तो पुढे म्हणाला, "८० वा दिवस, सकाळी ११.४० .m." आणि वाट पाहत बसला.)

The Custom House clock struck one. Mr. Fogg observed that his watch was two hours too fast. (कस्टम हाऊसच्या घड्याळात एक वाजताचे टोल वाजले. मिस्टर फॉगच्या लक्षात आलं की त्याचं घड्याळ दोन तास पुढे होतं.)

Two hours! Admitting that he was at this moment taking an express train, he could reach London and the Reform Club by a quarter before nine p.m. his forehead slightly wrinkled. (दोन तास! या क्षणी आपण एक्सप्रेस ट्रेन मध्ये बसलेलो आहोत हे कबूल करून तो रात्री ८:४५ पूर्वी लंडन आणि रिफॉर्म क्लबला पोहोचू शकेल. त्याचं कपाळ किंचित गगरत होतं.)

At thirty-three minutes past two he heard a singular noise outside, then a hasty opening of doors. Passepartout's voice was audible, and immediately after that of Fix. Phileas Fogg's eyes brightened for an instant. (२:३३ वाजता त्याला बाहेर एकच आवाज ऐकू आला आणि मग घाईघाईने दरवाजे उघडले. पासपार्टआऊटचा आवाज ऐकू आला आणि त्यानंतर लगेचच फिक्स आवाज ऐकू आला. फिलिस फॉगचे डोळे क्षणभर चमकले.)

The door swung open, and he saw Passepartout, Aouda, and Fix, who hurried towards him. (दरवाजा उघडला आणि त्याला पासपार्टआऊट, ऑडा आणि फिक्स दिसले. ते घाईघाईने त्याच्या दिशेने निघाले.)

Fix was out of breath, and his hair was in disorder. He could not speak. “Sir,” he stammered, “Sir-forgive me-most- unfortunate resemblance-robber arrested three days ago-you are free!” (फिक्सला दम लागला होता आणि त्याचे केस विस्कटलेले होते. त्याला बोलता येत नव्हतं. "सर," तो म्हणाला, "सर-मला माफ करा- दुदैवी साम्य-दरोडेखोराला तीन दिवसांपूर्वी अटक करण्यात आली- तू स्वतंत्र आहेस!")

Phileas Fogg was free! He walked to the detective, looked him steadily in the face, and with the only rapid motion he had ever made in his life, or which he ever would make, drew back his arms, and with the **precision** of a machine, knocked Fix down. (फिलिस फॉगची सुटका होते! तो गुमहेराकडे गेला, त्याच्या चेह-याकडे हळूहळू पाहिलं आणि त्याच्या आयुष्यात त्याने पहिल्यांदाच ऐवढ्या वेगाने आणि सर्व शक्तीने त्याने आपले हात मागे ओढले आणि यंत्राच्या अचूकतेप्रमाणे फिक्सला ठोसा मारून खाली पाडले.)

“Well hit!” cried Passepartout, “**Parbleu!** that’s what you might call a good application of English fists!”
("वेल् हिट!" पासपार्टआऊट ओरडला, "परब्लू! यालाच तुम्ही इंग्रजी मुठींचा चांगला उपयोग म्हणू शकता!")

Fix, who found himself on the floor, did not utter a word. He had only received his desserts. Mr. Fogg, Aouda, and Passepartout left the Custom House without delay, got into a cab, and in a few moments descended at the station. (जमिनीवर सापडलेल्या फिक्सने एक शब्दही उच्चारला नाही. त्याला फक्त त्याची मिठाई मिळाली होती. मिस्टर फॉग, ऑडा आणि पासपार्टआऊट विनाविलंब कस्टम हाऊसमधून बाहेर पडले, टॅक्सीत बसले आणि काही क्षणातच स्टेशनवर पोहचले.)

Phileas Fogg asked if there was an express train about to leave for London. It was forty minutes past two. The express train had left thirty-five minutes before. Phileas Fogg then ordered a special train. (फिलिस फॉगने विचारले की, लंडनला जाणारी एखादी एक्सप्रेस ट्रेन आहे का? २:४० मिनिटं उलटून गेली होती. एक्सप्रेस ट्रेन पस्तीस मिनिटे आधीच निघाली होती. त्यानंतर फिलिस फॉगने एक खास ट्रेन मागवली.)

There were several rapid locomotives on hand; but the railway arrangements did not permit the special train to leave until three o’clock. (अनेक वेगवान इंजिन तयार होती; पण रेल्वे व्यवस्था विशेष गाडीची परवानगी तीन वाजेपर्यंत देणार नव्हती.)

At that hour Phileas Fogg, having stimulated the engineer by the offer of a generous reward, at last set out towards London with Aouda and his faithful servant. (त्या वेळी, उदार बक्षीस देऊन, इंजिनीअरला उत्तेजित केल्यानंतर, फिलिस फॉग शेवटी औदा आणि त्याच्या विश्वासू सेवकाबरोबर लंडनच्या दिशेने निघाला.)

It was necessary to make the journey in five hours and a half; and this would have been easy on a clear road throughout. But there were forced delays, and when Mr. Fogg stepped from the train at the terminus, all the clocks in London were striking ten minutes before nine. (साडेपाच तासांत प्रवास करणे आवश्यक होते; आणि संपूर्ण मोकळ्या रस्त्यावर हे सोपं झालं असतं. पण उशीर झाला आणि मिस्टर फॉग ह्यांनी ट्रेनमधून स्टेशनवर पाऊल टाकले असता लंडनमधली सगळी घड्याळं ८:५० ची वेळ दर्शवित होते.)

Having made the tour of the world, he was behind-hand five minutes. He had lost the wager!

(जगाचा दौरा केल्यानंतर त्याला पाच मिनिट उशीर झाला होता. त्याने पैज हरली होती!)

Chapter XXXV

In which Phileas Fogg does not have to repeat his orders to Passepartout twice

THE dwellers in Saville Row would have been surprised the next day, if they had been told that Phileas Fogg had returned home. His doors and windows were still closed; no appearance of change was visible. (फिलियास फॉग घरी परतला आहे असं त्यांना सांगण्यात आलं असतं तर दुस-या दिवशी साव्हिल रोमधल्या रहिवाशांना आश्चर्य वाटलं असतं. त्याचे दरवाजे आणि खिडक्या अजूनही बंद होत्या, कोणताही बदल दिसत नव्हता.)

After leaving the station, Mr. Fogg gave Passepartout instructions to purchase some provisions, and quietly went to his **domicile**. (स्टेशनमधून बाहेर पडल्यानंतर मिस्टर फॉगनी पासपार्टआऊटला काही वस्तु खरेदी करण्याच्या सूचना दिल्या आणि शांतपणे आपल्या अधिवासात गेला.)

He bore his misfortune with his habitual **tranquility**. Ruined! And by the **blundering** of the detective! After having steadily **traversed** that long journey, overcome a hundred obstacles, braved many dangers, and still found time to do some good on his way, to fail near the goal by a sudden event which he could not have foreseen, and against which he was unarmed; it was terrible! But a few pounds were left of the large sum he had carried with him. There only remained of his fortune the twenty thousand pounds deposited at Barings, and this amount he owed to his friends of the Reform Club. So great had been the expense of his tour that, even had he won, it would not have enriched him; and it is probable that he had not sought to enrich himself, being a man who rather laid wagers for honour’s sake than for the stake proposed. But this wager totally ruined him. (आपल्या सवयीच्या शांततेमुळे तो आपल्या दुर्दैवाला कंटाळला. उद्ध्वस्त! आणि गुप्तहेराच्या चुकीमुळे! त्या लांबच्या प्रवासात सातत्याने प्रवास केल्यानंतर, शेकडो अडथळांवर मात केल्यानंतर, अनेक धोक्यांवर मात केली आणि तरीही त्याला वाटेत काही चांगले काम करायला वेळ

मिळाला, अचानक घडलेल्या एका घटनेने तो ध्येयाजवळ येऊन अपयशी ठरला आणि ज्याविरुद्ध तो निःशस्त्र होता; हे भयंकर होतं! पण त्याने त्याच्याबरोबर नेलेल्या मोठ्या रकमेतून काही पौंड उरले होते. बारिंगमध्ये जमा झालेले वीस हजार पौंड आणि रिफॉर्म क्लबच्या त्याच्या मित्रांसाठी ही रक्कम शिल्लक राहिली. त्याच्या दौऱ्याचा खर्च इतका मोठा होता की, तो जिंकला असता तरी तो स्वतः समृद्ध करू शकले नसता; आणि प्रस्तावित हिस्सेदारीपेक्षा सन्मानासाठी लढा देणारा माणूस असल्यामुळे त्याने स्वतःला समृद्ध करण्याचा प्रयत्न केला नसण्याची शक्यता आहे. पण या पैजेने तो पूर्णपणे उद्ध्वस्त झाला.)

Mr. Fogg's course, however, was fully decided upon; he knew what remained for him to do. (मिस्टर फॉगचा निश्चय मात्र पूर्णपणे झाला होता; त्याला काय करायचं आहे हे त्याला माहीत होतं.)

A room in the house in Saville Row was set apart for Aouda, who was overwhelmed with grief at her protector's misfortune. From the words which Mr. Fogg dropped, she saw that he was meditating some serious project. (साव्हिल रो येथील घरातील एक खोली ऑडासाठी वेगळी ठेवण्यात आली होती. तिच्या संरक्षकाच्या दुर्दैवामुळे ती दुःखाने भारावून गेली होती. मिस्टर फॉगच्या शब्दांतून तिच्या लक्षात आलं की तो काही गंभीर प्रकल्पावर मनन करत होता.)

Knowing that Englishmen governed by a fixed idea sometimes resort to the desperate **expedient** of suicide, Passepartout kept a narrow watch upon his master, though he carefully concealed the appearance of so doing. (इंग्रज कधीकधी आत्महत्येच्या हताश कल्पनेचा आधार घेतात हे माहीत असल्यामुळे पासपार्टआऊट ने आपल्या मालकावर संकुचित नजर ठेवली, पण त्याने असे करण्याचे स्वरूप काळजीपूर्वक लपवले.)

He had found a bill from the gas company. (त्याला गॅस कंपनीकडून बिल सापडलं होतं.)

First of all, the worthy fellow had gone up to his room, and had extinguished the gas burner, which had been burning for eighty days. He had found in the letterbox a bill from the gas company, and he thought it more than time to put a stop to this expense, which he had been doomed to bear. (सर्वप्रथम पासपार्टआऊट त्याच्या खोलीत गेला होता आणि ऐंशी दिवसांपासून जळत असलेला गॅस बर्नर विझवला होता. त्याला लेटरबॉक्समध्ये गॅस कंपनीकडून एक बिल सापडलं होतं आणि हा खर्च थांबवायला वेळ लागेल असं त्याला वाटलं.)

The night passed. Mr. Fogg went to bed, but did he sleep? Aouda did not once close her eyes. Passepartout watched all night, like a faithful dog, at his master's door. (रात्र गेली. मिस्टर फॉग झोपायला गेले, पण तो झोपला का? औदाने एकदाही डोळे मिटले नाहीत. पासपार्टआऊट रात्रभर आपल्या मालकाच्या दारात एखाद्या विश्वासू कुत्र्यासारखा पाहत होता.)

Mr. Fogg called him in the morning, and told him to get Aouda's breakfast, and a cup of tea and a chop for himself. He desired Aouda to excuse him from breakfast and dinner, as his time would be absorbed all day in putting his affairs to rights. In the evening he would ask permission to have a few moments' conversation with the young lady. (मिस्टर फॉगनी त्याला सकाळी बोलाविले आणि त्याला औदाचा नाश्ता आणि एक कप चहा आणि स्वतःसाठी एक चॉप आणायला सांगितलं. औदाने त्याला नाश्ता आणि रात्रीच्या जेवणापासून माफ करावे अशी त्याची इच्छा होती, कारण आपला कारभार व्यवस्थित लावण्यासाठी त्याला दिवसभर लागेल. संध्याकाळी तो त्या तरुणीशी काही क्षण संभाषण करण्याची परवानगी मागणार होता.)

Passepartout, having received his orders, had nothing to do but obey them. He looked at his **imperturbable** master, and could scarcely bring his mind to leave him. His heart was full, and his conscience tortured by **remorse**; for he accused himself more bitterly than ever of being the cause of the **irretrievable** disaster. Yes! if he had warned Mr. Fogg, and had betrayed Fix's projects to him, his master would certainly not have given the detective passage to Liverpool, and then— (पासपार्टआऊटला त्याचे आदेश मिळाल्यानंतर त्यांच्या आज्ञेचे पालन करण्याखेरीज दुसरा पर्याय नव्हता. त्याने आपल्या शांत मालकाकडे पाहिलं आणि त्याला सोडून जाणे त्याच्या मनाला क्वचितच पटनारे होते. त्याचे हृदय दुःखाने भरलेले होते आणि पश्चात्तापाने त्याच्या विवेकाचा छळ होत होता; कारण त्याने स्वतःवर पूर्वीपेक्षा अधिक कडवटपणे आरोप लावला की, हे या अपरिहार्य आपत्तीचे कारण आहे. होय! जर त्याने मिस्टर फॉगला इशारा दिला असता आणि फिक्सच्या योजनेचा विश्वासघात केला असता तर त्याच्या मालकाने गुप्तहेराचा मार्ग लिव्हरपूलला नक्कीच दिला नसता आणि मग—)

Passepartout could hold in no longer. (पासपार्टआऊट आता स्तब्ध राहू शकला नाही.)

“My master! Mr. Fogg!” he cried, “Why do you not curse me? It was my fault that—” (“मालक! मिस्टर फॉग!” तो ओरडला, “तुम्ही मला शाप का देत नाहीस? माझी चूक होती.”)

“I blame no one,” returned Phileas Fogg, with perfect calmness. “Go!” (फिलियास फॉग पूर्णपणे शांत होऊन म्हणाला, “मी कोणालाही दोष देत नाही. “जा!”)

Passepartout left the room, and went to find Aouda, to whom he delivered his master’s message. (पॅसेपार्टआऊट खोलीतून बाहेर पडला आणि ऑडाला शोधायला गेला. तिला त्याने आपल्या मालकाचा निरोप दिला.)

“Madam,” he added, “I can do nothing myself—nothing! I have no influence over my master; but you, perhaps—” (तो पुढे म्हणाला, “मॅडम, मी स्वतः काहीही करू शकत नाही- काहीही नाही! माझा माझ्या मालकावर कोणताही प्रभाव पडत नाही; पण तू, कदाचित-.”)

या संपूर्ण दिवसात (रविवारी) साव्हिल रोमघलं घर जणू काही रहिवासी नसणारं होतं आणि त्या घरात राहिल्यानंतर पहिल्यांदाच फिलियास फॉग वेस्टमिन्स्टरच्या घड्याळाने साडेअकरा वाजता धडकविल्यानंतर पहिल्यांदाच आपल्या क्लबला निघाला नाही.)

“What influence could I have?” replied Aouda. “Mr. Fogg is influenced by no one. Has he ever understood that my gratitude to him is overflowing? Has he ever read my heart? My friend, he must not be left alone an instant! You say he is going to speak with me this evening?” (“माझा काय प्रभाव पडू शकतो?” ऑडा न उत्तर दिलं. “मिस्टर फॉगवर कोणाचाही प्रभाव होत नाही. त्याच्याबद्दल माझी कृतज्ञता ओसंडून वाहत आहे हे त्याला कधी समजले आहे का? त्याने माझं हृदय कधी वाचलं आहे का? माझ्या मित्रा, त्याला काही वेळ एकटं राहू नये! तू म्हणतोस की तो आज संध्याकाळी माझ्याशी बोलणार आहे?”)

“Yes, madam; probably to arrange for your protection and comfort in England.” (“होय, मॅडम; कदाचित इंग्लंडमध्ये तुमच्या संरक्षणाची आणि सांत्वनाची व्यवस्था करण्यासाठी.”)

“We shall see,” replied Aouda, becoming suddenly **pensive**. (“आपण पाहू,” ऑडा अचानक विचारमग्न होऊन म्हणाली.)

Throughout this day (Sunday) the house in Saville Row was as if **uninhabited**, and Phileas Fogg, for the first time since he had lived in that house, did not set out for his club when Westminster clock struck half-past eleven. (या संपूर्ण दिवसात (रविवारी) साव्हिल रोमघलं घर जणू काही रिकामं दिसत होतं आणि त्या घरात राहिल्यानंतर पहिल्यांदाच फिलियास फॉग वेस्टमिन्स्टरच्या घड्याळाने साडेअकरा वाजले दर्शविल्यानंतर पहिल्यांदाच आपल्या क्लबला निघाला नाही.)

Why should he present himself at the Reform? His friends no longer expected him there. As Phileas Fogg had not appeared in the saloon on the evening before (Saturday, the 21st of December, at a quarter before nine), he had lost his wager. It was not even necessary that he should go to his bankers for the twenty thousand pounds; for his antagonists already had his cheque in their hands, and they had only to fill it out and send it to the Barings to have the amount transferred to their credit. (त्याने रिफॉर्म क्लबला का उपस्थित राहावे? त्याच्या मित्रांना आता तिथे त्याची अपेक्षा नव्हती. फिलियास फॉग आदल्या संध्याकाळी (शनिवार, २१ डिसेंबर, ८:४५ च्या आधी) सलूनमध्ये दिसला नसल्यामुळे त्याने आपली पैज हरली होती. वीस हजार पौंडांसाठी त्याला आपल्या बँकर्सकडे जाण्याचीही गरज नव्हती; कारण त्याच्या विरोधकांच्या हातात आधीच त्याचा धनादेश होता आणि त्यांना फक्त तो भरून त्यांच्या क्रेडिटमध्ये हस्तांतरित करण्यासाठी बारिंग्जकडे पाठवावा लागेल.)

Mr. Fogg, therefore, had no reason for going out, and so he remained at home. He shut himself up in his room, and busied himself putting his affairs in order. Passepartout continually ascended and descended the stairs. The hours were long for him. He listened at his master’s door, and looked through the keyhole, as if he had a perfect right so to do, and as if he feared that something terrible might happen at any moment. Sometimes he thought of Fix, but no longer in anger. Fix, like all the world, had been mistaken in Phileas Fogg, and had only done his duty in tracking and arresting him; while he, Passepartout. . . . This thought haunted him, and he never ceased cursing his miserable folly. (त्यामुळे मिस्टर फॉगला बाहेर जाण्याचं काहीच कारण नव्हतं आणि म्हणून तो घरीच राहिला. त्याने स्वतःला आपल्या खोलीत बंद केलं आणि स्वतःला करभार व्यवस्थित ठेवण्यात व्यस्त केलं. पासपार्टआऊट सतत पायच्या चढत आणि उतरत राहला. त्याचा वेळ जात नव्हता. त्याने आपल्या मालकाचा दरवाजाचा आवाज ऐकला आणि चाबीच्या छिद्रामधून

पाहिलं, जणू काही त्याला त्याचा परिपूर्ण अधिकार आहे आणि जणू काही कोणत्याही क्षणी काहीतरी भयंकर घडेल अशी त्याला भीती वाटत होती. कधीकधी तो फिक्सचा विचार करत असे, पण आता रागाच्या भरात नाही. सर्व जगाप्रमाणेच फिक्सची सुध्दा फिलियस फॉग च्या बाबतीत चूक झाली होती आणि त्याचा मागोवा घेऊन त्याला अटक करण्यात त्याने आपले कर्तव्य पार केले होते; पासपोर्टआऊट. . . . या विचाराने तो भयभीत झाला आणि त्याने आपल्या दुःखद मूर्खपणाला शाप देणे कधीच बंद केले नाही.)

Finding himself too wretched to remain alone, he knocked at Aouda's door, went into her room, seated himself, without speaking, in a corner, and looked **ruefully** at the young woman. Aouda was still pensive. (स्वतःला एकटं राहायला इतकं दुःखी पाहून तो औदाचा दरवाजा ठोठावतो, तिच्या खोलीत जातो, न बोलता, एका कोप-यात बसतो आणि त्या तरुणीकडे क्रूरपणे पाहतो. औदा अजूनही चिंतन करित होती.)

About half-past seven in the evening Mr. Fogg sent to know if Aouda would receive him, and in a few moments he found himself alone with her. (संध्याकाळी साडेसातच्या सुमारास मिस्टर फॉगने ऑडाला त्याला भेटता येईल की नाही हे जाणून घेण्यासाठी निरोप पाठवला आणि काही क्षणातच तो तिच्याबरोबर एकटाच बोलत होता.)

Phileas Fogg took a chair, and sat down near the fireplace, opposite Aouda. No emotion was visible on his face. Fogg returned was exactly the Fogg who had gone away; there was the same calm, the same impassibility. (फिलिस फॉग ने खुर्ची घेतली आणि औडासमोरील शेकोटीजवळ तो बसला. त्याच्या चेह-यावर कोणतीही भावना दिसत नव्हती. परत आलेला फॉग नेमका तोच फॉग आहे क? ; ती सुध्दा शांतच होती, तीच असहाय्य होती.)

He sat several minutes without speaking; then, bending his eyes on Aouda, "Madam," said he, "will you pardon me for bringing you to England?" (तो काहीही न बोलता काही मिनिटे बसला; मग, ऑडावर डोळे वाकवून तो म्हणाला, "तुला इंग्लंडला आणल्याबद्दल तू मला माफ करशील का?")

"I, Mr. Fogg!" replied Aouda, checking the pulsations of her heart. ("मी, मिस्टर फॉग!" ऑडा हृदयाच्या धडधडीत म्हणाली.)

"Please let me finish," returned Mr. Fogg. "When I decided to bring you far away from the country which was so unsafe for you, I was rich, and counted on putting a portion of my fortune at your disposal; then your existence would have been free and happy. But now I am ruined." ("प्लीज मला संपवू दे," मिस्टर फॉग पुढे म्हणाला. "जेव्हा मी तुला असुरक्षित देशापासून दूर आणायचं ठरवलं, तेव्हा मी श्रीमंत होतो आणि माझ्या संपत्तीचा काही भाग तुझ्यासाठी ठेवण्याचा विचार केला; मग तुझं अस्तित्व स्वतंत्र आणि आनंदी झालं असतं. पण आता मी उद्ध्वस्त झालो आहे.")

"I know it, Mr. Fogg," replied Aouda; "and I ask you in my turn, will you forgive me for having followed you, and—who knows?—for having, perhaps, delayed you, and thus contributed to your ruin?" ("मिस्टर फॉग, मला माहीत आहे," ऑडा म्हणाला; "आणि मी तुला विचारते की, तुमचा पाठलाग केल्याबद्दल तुम्ही मला क्षमा कराल का, आणि कोणाला माहीत आहे? कदाचित तुम्हाला माझ्यामुळे उशीर झाला असावा आणि अशा प्रकारे तुझ्या नाशात माझा सहभाग असावा?")

"Madam, you could not remain in India, and your safety could only be assured by bringing you to such a distance that your persecutors could not take you." ("मॅडम, तुम्ही भारतात राहू शकला नाही आणि तुम्हाला इतक्या अंतरावर आणल्यामुळे, तुमचा छळ करणारे तुम्हाला परत घेऊ जाऊ शकले नाहीत.")

"So, Mr. Fogg," resumed Aouda, "not content with rescuing me from a terrible death, you thought yourself bound to secure my comfort in a foreign land?" (ऑडा पुन्हा म्हणाला, "मग मिस्टर फॉग, मला एका भयंकर मृत्यूपासून वाचवण्यात समाधान मानत नाही, तर परदेशात माझं सांत्वन मिळवणं तुम्हाला बंधनकारक आहे असं तुम्हाला वाटलं?")

"Yes, madam; but circumstances have been against me. Still, I beg to place the little I have left at your service." ("होय, मॅडम; पण परिस्थिती माझ्या विरोधात आहे. तरीपण, मी तुझ्यासाठी थोडी रक्कम ठेवली आहे.)

"But what will become of you, Mr. Fogg?" ("पण मिस्टर फॉग, तुमचं काय होईल?")

"As for me, madam," replied the gentleman, coldly, "I have need of nothing." (तो गृहस्थ शांतपणे म्हणाला, "मॅडम, मला कशाचीही गरज नाही.")

"But how do you look upon the fate, sir, which awaits you?" ("पण सर, तुम्ही तुमच्या नशिवाकडे कसं बघत आहात, की जे तुमची वाट पाहत आहे?")

“As I am in the habit of doing.” (“कारण मला तसं करण्याची सवय आहे.”)

“At least,” said Aouda, “want should not overtake a man like you. Your friends—” (ऑडा म्हणाली, “निदान ईच्छा तुमच्यासारख्या माणसाला नमऊ शकत नाही. तुझे मित्र-मैत्रिणी-”)

“I have no friends, madam.” (“मॅडम, मला कोणतेही मित्र नाहीत.”)

“Your relatives—” (“तुझे नातेवाईक—”)

“I have no longer any relatives.” (“आता माझ्याकडे कोणतेही नातेवाईक नाहीत.”)

“I pity you, then, Mr. Fogg, for solitude is a sad thing, with no heart to which to confide your griefs. They say, though, that misery itself, shared by two sympathetic souls, may be borne with patience.” (“मिस्टर फॉग, मी खेद व्यक्त करते, कारण एकटेपणा ही एक दुःखद गोष्ट आहे, तुमच्या दुःखाची खात्री पटवण्याचं हृदय माझ्याकडे नाही. पण असे म्हणतात की, दोन सहानुभूतीशील आत्म्यांनी वाटून घेतलेले दुःख धीराने सहन केले जाऊ शकते.”)

“They say so, madam.” (“मॅडम, असं म्हणतात.”)

“Mr. Fogg,” said Aouda, rising and seizing his hand, “do you wish at once a kinswoman and friend? Will you have me for your wife?” (“मिस्टर फॉग,” उठून हात पकडत ऑडा म्हणाली, “तुम्हाला ताबडतोब नातेवाईक स्त्री आणि मित्र हवा आहे का? मी तुमची पत्नी बनू शकेल का?”)

Mr. Fogg, at this, rose in his turn. There was an **unwonted** light in his eyes, and a slight trembling of his lips. Aouda looked into his face. The sincerity, **rectitude**, firmness, and sweetness of this soft glance of a noble woman, who could dare all to save him to whom she owed all, at first astonished, then **penetrated** him. He shut his eyes for an instant, as if to avoid her look. When he opened them again, “I love you!” he said, simply. “Yes, by all that is holiest, I love you, and I am entirely yours!” (ह्यावर मिस्टर फॉग उभे राहिले. त्यांच्या डोळ्यांत एक अविस्मरणीय प्रकाश होता आणि त्यांच्या ओठांचा किंचित थरकाप उडाला होता. औडाने त्याच्या चेहऱ्यावर पाहिलं. एका उदात्त स्त्रीच्या या मृदू नजरेचा प्रामाणिकपणा, दृढपणा आणि गोडवा, ह्याने तो सुरुवातीला आश्चर्यचकित झाला आणि मग त्याने त्याला वाचवण्याचे धाडस केले. तिचा नजर टाळण्यासाठी त्याने क्षणभर डोळे मिटले. जेव्हा त्याने ते पुन्हा उघडले, “आय लव्ह यू!” तो सहज म्हणाला. “होय, सर्व पवित्र गोष्टींची शपथ घेऊन सांगतो, माझं तुझ्यावर प्रेम आहे आणि मी पूर्णपणे तुझा आहे!”)

“Ah!” cried Aouda, pressing his hand to her heart. (“अरे!” औडा तिच्या हृदयावर त्याचा हात दाबत ओरडली.)

Passepartout was summoned and appeared immediately. Mr. Fogg still held Aouda's hand in his own; Passepartout understood, and his big, round face became as **radiant** as the tropical sun at its **zenith**. (पासपार्टआऊटला बोलावण्यात आले आणि तो ताबडतोब हजर झाला. मिस्टर फॉगने अजूनही औडाचा हात स्वतःच्या हातात धरला होता; पासपार्टआऊटला समजलं आणि त्याचा मोठा, गोल चेहरा उष्णकटिबंधीय सूर्याइतकाच तेजस्वी झाला.)

Mr. Fogg asked him if it was not too late to notify the Reverend Samuel Wilson, of Marylebone parish, that evening. (मिस्टर फॉगनी त्याला विचारलं की, त्या संध्याकाळी मेरीलबोन पॅरिशच्या रेव्हंड सॅम्युएल विल्सनला कळवायला फार उशीर झाला नाही का?)

Passepartout smiled his most genial smile, and said, “Never too late.” पासपार्टआऊट आपल्या सर्वात सामान्य हास्याने हसला आणि म्हणाला, “कधीही फार उशीर झाला नाही.”

It was five minutes past eight. (८:०५ मिनिटं झालेली होती.)

“Will it be for to-morrow, Monday?” (“उद्या, सोमवार असेल का?”)

“For to-morrow, Monday,” said Mr. Fogg, turning to Aouda. (“उद्या, सोमवार,” मिस्टर फॉग औडाकडे वळून म्हणाले.)

“Yes; for to-morrow, Monday,” she replied. (“हो; उद्या, सोमवार,” ती म्हणाली.)

Passepartout hurried off as fast as his legs could carry him. (पासपार्टआऊटला जास्तीत जास्त घाई करायला सांगितले.)

Chapter XXXVI

In which Phileas Fogg's name is once more at a premium on 'change'.

It is time to relate what a change took place in English public opinion when it **transpired** that the real bank robber, a certain James Strand, had been arrested, on the 17th day of December, at Edinburgh. Three days before, Phileas Fogg had been a criminal, who was being desperately followed up by the police; now he was an honourable gentleman, mathematically pursuing his eccentric journey round the world. (डिसेंबर १७ ला, एडिनबर्ग येथे जेम्स स्ट्रँड या विशिष्ट बँक दरोडेखोराला अटक करण्यात आल्याचे निष्पन्न झाले तेव्हा इंग्रजी जनमतात काय बदल झाला हे सांगण्याची वेळ आली आहे. तीन दिवसांपूर्वी, फिलियास फॉग गुन्हेगार होता. पोलिसांकडून त्याचा कसून पाठपुरावा केला जात होता; आता तो एक सन्माननीय सज्जन गृहस्थ होता. तो गणितीदृष्ट्या जगभरातील आपल्या विक्षिप्त प्रवासाचा पाठपुरावा करत होता.)

The papers resumed their discussion about the wager; all those who had laid bets, for or against him, revived their interest, as if by magic; the "Phileas Fogg bonds" again became negotiable, and many new wagers were made. Phileas Fogg's name was once more **at a premium** on 'Change'. (वर्तमानपत्रांनी त्याच्या पैजेबद्दल पुन्हा चर्चा सुरू केली; ज्यांनी त्याच्याविरुद्ध पैज लावली होती, त्यांनी जादूने आपली आवड पुनरुज्जीवित केली; "फिलास फॉग बॉण्ड्स" पुन्हा एकदा चर्चेत येऊ लागला आणि अनेक नवीन पैज लावल्या गेल्या. फिलिस फॉगचं नाव पुन्हा एकदा बहुमोल 'चेंज' असे झाले.)

His five friends of the Reform Club passed these three days in a state of feverish suspense. Would Phileas Fogg, whom they had forgotten, reappear before their eyes! Where was he at this moment? The 17th of December, the day of James Strand's arrest, was the seventysixth since Phileas Fogg's departure, and no news of him had been received. Was he dead? Had he abandoned the effort, or was he continuing his journey along the route agreed upon? And would he appear on Saturday, the 21st of December, at a quarter before nine in the evening, on the threshold of the Reform Club saloon? (रिफॉर्म क्लबच्या त्याच्या पाच मित्रांनी हे तीन दिवस तापाच्या अवस्थेत पार केले. फिलियास फॉग, ज्यांना ते विसरले होते ते पुन्हा त्यांच्या डोळ्यांसमोर येतील का? या क्षणी तो कुठे होता? १७ डिसेंबरला, जेम्स स्ट्रँडच्या अटकेचा दिवस फिलियास फॉगच्या जाण्यानंतरचा ७६ वा दिवस होता आणि त्याची कोणतीही बातमी मिळाली नव्हती. तो मेला होता का? त्याने हा प्रयत्न सोडून दिला होता का, की मान्य झालेल्या मार्गारून तो आपला प्रवास चालू ठेवत होता? आणि तो शनिवारी, २१ डिसेंबरला संध्याकाळी ८:४५ च्या आधी, रिफॉर्म क्लबच्या उंबरठ्यावर हजर होईल का?)

The anxiety, in which, for three days, London society existed, cannot be described. Telegrams were sent to America and Asia for news of Phileas Fogg. Messengers were dispatched to the house in Saville Row morning and evening. No news. The police were ignorant what had become of the detective, Fix, who had so unfortunately followed up a false scent. Bets increased, nevertheless, in number and value. Phileas Fogg, like a racehorse, was drawing near his last turning-point. The bonds were quoted, no longer at a hundred below par, but at twenty, at ten, and at five; and paralytic old Lord Albemarle bet even in his favour. (तीन दिवस लंडनचा समाज अस्तित्वात होता, त्या चिंतेचे वर्णन करता येणार नाही. फिलियास फॉगच्या बातमीसाठी अमेरिका आणि आशियाला तार पाठवण्यात आल्या. दूतांना सकाळी आणि संध्याकाळी साब्व्हिल रो येथील घरी पाठवण्यात आले. कोणतीही बातमी मिळाली नाही. गुप्तहेर फिक्सचे काय झाले ह्याबद्दल पोलीसही अनभिज्ञ होते. दुर्दैवाने त्याने दरोडेखोराचा पाठलाग केला होता. तरीही पैजांची संख्या आणि मूल्य वाढले. शर्यतीच्या घोड्यासारखा फिलिस फॉग आपल्या शेवटच्या ध्येयाजवळ येत होता. कराराचा उल्लेख करण्यात आला होता, आता शंभर पेक्षा कमी नाही, तर वीस, दहा आणि पाच ; आणि अर्धागवायू असलेला चा म्हातारा लॉर्ड अल्बेमार्ले त्याच्या बाजूनेही पैज लावतो.)

A great crowd was collected in Pall Mall and the neighbouring streets on Saturday evening; it seemed like a multitude of brokers permanently established around the Reform Club. Circulation was impeded, and everywhere disputes, discussions, and financial transactions were going on. The police had great difficulty in keeping back the crowd, and as the hour when Phileas Fogg was due approached, the excitement rose to its highest pitch. (शनिवारी संध्याकाळी पॅल मॉल आणि शेजारच्या रस्त्यांवर मोठी गर्दी जमली होती; रिफॉर्म क्लबभोवती कायमस्वरूपी स्थापन झालेल्या अनेक दलालांसारखं वाटत होतं. चलनात अडथळा आला आणि सगळीकडे वाद, चर्चा आणि आर्थिक व्यवहार चालू

होते. जमावाला मागे रोखण्यात पोलिसांना खूप अडचणी येत होत्या आणि फिलिस फॉग येण्याची घटीका जवळ आली तेव्हा उत्साह वाढला.)

The five antagonists of Phileas Fogg had met in the great saloon of the club. John Sullivan and Samuel Fallentin, the bankers, Andrew Stuart, the engineer, Gauthier Ralph, the director of the Bank of England, and Thomas Flanagan, the brewer, one and all waited anxiously. (फिलिस फॉगचे पाच विरोधक क्लबच्या महान सलूनमध्ये भेटले होते. बँकर्स, जॉन सुलिवान आणि सॅम्युएल फॉलेन्टिन, अभियंता, अँड्र्यू स्टुअर्ट, बँक ऑफ इंग्लंडचे संचालक गॉथियर राल्फ आणि मद्य बनविणारे, थॉमस फ्लॅगन सर्वजण उत्सुकतेने वाट पाहत होते.)

When the clock indicated twenty minutes past eight, Andrew Stuart got up, saying, "Gentlemen, in twenty minutes the time agreed upon between Mr. Fogg and ourselves will have expired." (घड्याळाने ८:२४ मिनिटे उलटून गेल्यावर अँड्र्यू स्टुअर्ट उठून उभा राहिला आणि म्हणाला, "सज्जनांनो, वीस मिनिटांत मिस्टर फॉग आणि स्वतःमध्ये मान्य झालेली वेळ संपली असती.")

"What time did the last train arrive from Liverpool?" asked Thomas Flanagan. (थॉमस फ्लॅगनने विचारले, "लिव्हरपूलहून शेवटची ट्रेन किती वाजता आली?")

"At twenty-three minutes past seven," replied Gauthier Ralph; "and the next does not arrive till ten minutes after twelve." (गॉथियर राल्फ म्हणाला, "७:२४ मिनिटांनी," गॉथियर राल्फ म्हणाला; "आणि पुढची ट्रेन १२:१० मिनिटांनंतर पोहोचेल.")

"Well, gentlemen," resumed Andrew Stuart, "if Phileas Fogg had come in the 7:23 train, he would have got here by this time. We can, therefore, regard the bet as won." (अँड्र्यू स्टुअर्ट पुन्हा म्हणाला, "ठीक आहे, फिलिस फॉग ७:२३ ट्रेनमध्ये आला असता तर तोपर्यंत तो इथे पोहोचला असता. त्यामुळे आपण पैज जिंकल्याचे समजू शकतो.")

"Wait; don't let us be too hasty," replied Samuel Fallentin. "You know that Mr. Fogg is very eccentric. His punctuality is well known; he never arrives too soon, or too late; and I should not be surprised if he appeared before us at the last minute." ("थांब; आम्हाला फार घाई करू देऊ नकोस," सॅम्युएल फॉलेन्टिन म्हणाला. "मिस्टर फॉग अतिशय विक्षिप्त आहेत हे तुला माहीत आहे. त्याचा वक्तशीरपणा सर्वश्रुत आहे; तो कधीही फार लवकर किंवा खूप उशिरा पोहोचत नाही; आणि शेवटच्या क्षणी तो आमच्यासमोर आला तर मला आश्चर्य वाटायला नको.")

"Why," said Andrew Stuart nervously, "if I should see him, I should not believe it was he." (अँड्र्यू स्टुअर्ट घाबरून म्हणाला, "का, जर मी त्याला भेटलो तर त्यावर माझा विश्वासच बसणार नाही.")

"The fact is," resumed Thomas Flanagan, "Mr. Fogg's project was absurdly foolish. Whatever his punctuality, he could not prevent the delays which were certain to occur; and a delay of only two or three days would be fatal to his tour." (थॉमस फ्लॅगन पुन्हा म्हणाले, "वस्तुस्थिती अशी आहे की, मिस्टर फॉगचा जगभ्रमनाची योजना मूर्खपणाची होती. तो वक्तशीर असला तरी होणारा विलंब तो रोखू शकला नाही; आणि त्याच्या दौ-यासाठी फक्त दोन-तीन दिवसांचा विलंब जीवघेणा ठरेल.")

"Observe, too," added John Sullivan, "that we have received no intelligence from him, though there are telegraphic lines all along his route." (जॉन सुलिवान यांनी पुढे म्हटले: "आम्हाला त्याच्याकडून कोणतीही बातमी मिळालेली नाही, पण फक्त तो कोणत्या मार्गाने गेला हेच सतत टेलिग्राम द्वारे कळाले.")

"He has lost, gentleman," said Andrew Stuart, "he has a hundred times lost! You know, besides, that the China the only steamer he could have taken from New York to get here in time arrived yesterday. I have seen a list of the passengers, and the name of Phileas Fogg is not among them. Even if we admit that fortune has favoured him, he can scarcely have reached America. I think he will be at least twenty days behind-hand, and that Lord Albemarle will lose a cool five thousand." (अँड्र्यू स्टुअर्ट म्हणाला, "तो शंभर वेळा हरला आहे! शिवाय, न्यूयॉर्कहून इथे वेळेत पोहोचण्यासाठी चीनवरून एकमेव विमान काल आले होते, हे तुम्हाला माहीत आहे. मी प्रवाशांची यादी पाहिली आहे आणि फिलियास फॉगचं नाव त्यांच्यात नाही. नशिबाने त्याला पसंती दिली आहे हे आपण कबूल केले तरी तो क्वचितच अमेरिकेला पोहोचू शकत नाही. मला वाटतं तो किमान वीस दिवस मागे असेल आणि लॉर्ड अल्बेमार्ल ह्यांच पाच हजारांचं नुकसान होईल.")

“It is clear,” replied Gauthier Ralph; “and we have nothing to do but to present Mr. Fogg’s cheque at Barings to-morrow.” (गॉथियर राल्फ म्हणाला, "हे स्पष्ट आहे; "आणि उद्या बारिंग्ज मध्ये मिस्टर फॉगचा धनादेश सादर करण्याखेरीज आम्हाला काहीच करायचे नाही.")

At this moment, the hands of the club clock pointed to twenty minutes to nine. (या क्षणी क्लबच्या घड्याळाचे काटे ८:२० मिनिट दाखवत होते.)

“Five minutes more,” said Andrew Stuart. ("आणखी पाच मिनिट," अँड्र्यू स्टुअर्ट म्हणाला.)

The five gentlemen looked at each other. Their anxiety was becoming intense; but, not wishing to betray it, they readily assented to Mr. Fallentin’s proposal of a rubber. (पाच सज्जनांनी एकमेकांकडे पाहिलं. त्यांची चिंता तीव्र होत चालली होती; पण त्याचा विश्वासघात करण्याची इच्छा नसल्याने त्यांनी मिस्टर फॉलेन्टिनच्या प्रस्तावाला सहज संमती दिली.)

“I wouldn’t give up my four thousand of the bet,” said Andrew Stuart, as he took his seat, “for three thousand nine hundred and ninety-nine.” (अँड्र्यू स्टुअर्ट म्हणाला, "मी माझी चार हजार पैज सोडणार नाही. मी ३,९९९ सुध्दा घेणार नाही.")

The clock indicated eighteen minutes to nine. (घड्याळात ८:४२ मिनिटे दर्शवित होते.)

The players took up their cards, but could not keep their eyes off the clock. Certainly, however secure they felt, minutes had never seemed so long to them! (खेळाडूंनी आपले पत्ते घेतले, पण त्यांचे डोळे घड्याळाकडेच होते. खात्रीने त्यांना कितीही सुरक्षित वाटलं तरी मिनिटं त्यांना इतकी लांब वाटली नव्हती!)

“Seventeen minutes to nine,” said Thomas Flanagan, as he cut the cards which Ralph handed to him. (राल्फने पुढे केलेले पत्ते कापताना, थॉमस फ्लॅगन म्हणाला, "नऊ वाजायला सतरा मिनिटे बाकी.")

Then there was a moment of silence. The great saloon was perfectly quiet; but the murmurs of the crowd outside were heard, with now and then a shrill cry. The pendulum beat the seconds, which each player eagerly counted, as he listened, with mathematical regularity. (मग क्षणभर शांतता पसरली. महान सलून पूर्णपणे शांत होतं; पण बाहेरच्या गर्दीच्या गोंगाट ऐकू येत होता. पेन्ड्युलमने काही सेकंद मारले, जे प्रत्येक खेळाडू उत्सुकतेने गणिते नियमिततेने ऐकत मोजत होते.)

“Sixteen minutes to nine!” said John Sullivan, in a voice which betrayed his emotion. ("नऊ वाजायला सोळा मिनिटे बाकी!" जॉन सुलिवान आपल्या भावनांचा विश्वासघात करणाऱ्या आवाजात म्हणाला.)

One minute more, and the wager would be won. Andrew Stuart and his partners suspended their game. They left their cards, and counted the seconds. (आणखी एक मिनिट आणि पैज जिंकली जाईल. अँड्र्यू स्टुअर्ट आणि त्यांच्या भागीदारांनी आपला खेळ स्थगित केला. त्यांनी आपले पत्ते सोडले आणि सेकंद मोजले.)

At the fortieth second, nothing. At the fiftieth, still nothing. (चाळीसाव्या सेकंदाला, काहीही नाही. पन्नासाव्या सेकंदाला, अजूनही काहीच नाही.)

At the fifty-fifth, a loud cry was heard in the street, followed by applause, hurrahs, and some fierce growls. (पंचावन्नव्या सेकंदाला रस्त्यावर ओरडण्याचा आवाज ऐकू आला आणि त्यानंतर टाळ्यांचा कडकडाट, हुर्रे, आणि काही भयंकर गुरगुरण्याचा आवाज ऐकू आला.)

The players rose from their seats. (खेळाडू आपापल्या जागेवरून उठले.)

“Here I am, gentlemen!” ("सज्जनांनो, मी इथे आहे!")

At the fifty-seventh second the door of the saloon opened; and the pendulum had not beat the sixtieth second when Phileas Fogg appeared, followed by an excited crowd who had forced their way through the club doors, and in his calm voice, said, “Here I am, gentlemen!” (५७ व्या सेकंदात सलूनचा दरवाजा उघडला; आणि फिलियास फॉग दिसला तेव्हा पेन्ड्युलमचा साठवा सेकंद बाकी होता. त्यानंतर एक उत्साही लोकांचा जमाव क्लबच्या दरवाज्यातून जबरदस्तीने आत शिरला आणि त्याच्या शांत आवाजात म्हणाला, "सज्जन हो मी आलो आहे!")

Chapter XXXVII

In which it is shown that Phileas Fogg gained nothing by his tour around the world, unless it were happiness Yes; Phileas Fogg in person.

The reader will remember that at five minutes past eight in the evening—about five and twenty hours after the arrival of the travellers in London—Passepartout had been sent by his master to engage the services of the Reverend Samuel Wilson in a certain marriage ceremony, which was to take place the next day. (वाचकांना आठवत असेल की, संध्याकाळी ८:०५ मिनिटे — लंडनमध्ये प्रवासी आल्यानंतर सुमारे ५:२० तासांनी त्याच्या मालकाने पासपार्टआऊटला दुस-या दिवशी होणा-या रेव्हंड सॅम्युएल विल्सनच्या सेवेत एका लग्न समारंभात सहभागी होण्यासाठी पाठवले होते.)

With his hair in disorder, and without his hat, he ran... (विस्कळीत केस आणि टोपी शिवाय तो धावला...)

Passepartout went on his errand enchanted. He soon reached the clergyman's house, but found him not at home. Passepartout waited a good twenty minutes, and when he left the reverend gentleman, it was thirty-five minutes past eight. But in what a state he was! With his hair in disorder, and without his hat, he ran along the street as never man was seen to run before, overturning passersby, rushing over the sidewalk like a waterspout. (पासपार्टआऊट प्रवासाला निघतांना बडबडत होता. लवकरच तो धर्मोपदेशकाच्या घरी पोहोचला, पण तो घरी नसल्याचं त्याला आढळलं. पासपार्टआऊटने वीस मिनिटे चांगली वाट पाहिली आणि जेव्हा तो आदरणीय सज्जन माणसाचा निरोप घेतला तेव्हा ८:३५ मिनिटे उलटून गेली. पण तो कोणत्या अवस्थेत होता! त्याचे केस विस्कळीत होते आणि टोपी शिवाय तो ज्याप्रमाणे रस्त्यावरून धावला यापूर्वी कधीही असे धावताना कोणी दिसले नाही, आणि तो समुद्रावरील वादळासारखा फुटपाथवरून धावत सुटला.)

In three minutes he was in Saville Row again, and staggered back into Mr. Fogg's room. (तीन मिनिटांत तो पुन्हा साव्हिल रो मध्ये होता आणि तो पुन्हा मिस्टर फॉगच्या खोलीत गेला.)

He could not speak. (त्याला बोलता येत नव्हतं.)

"What is the matter?" asked Mr. Fogg. ("काय झालं?" मिस्टर फॉगनी विचारलं.)

"My master!" gasped Passepartout— "marriage—impossible—" ("माझा धनी!" पासपार्टआऊट ने "लग्न अशक्य" असे म्हटले.)

"Impossible?" ("अशक्य?")

"Impossible—for to-morrow." ("अशक्य—उद्यापर्यंत.")

"Why so?" ("असं का?")

"Because to-morrow—is Sunday!" ("कारण उद्या-रविवार आहे!")

"Monday," replied Mr. Fogg. ("सोमवार," मिस्टर फॉग म्हणाले.)

"No—to-day is Saturday." ("नाही—आजचा दिवस शनिवार आहे.")

"Saturday? Impossible!" ("शनिवार? अशक्य!")

"Yes, yes, yes, yes!" cried Passepartout. "You have made a mistake of one day! We arrived twenty-four hours ahead of time; but there are only ten minutes left!" ("हो, हो, हो, हो!" पासपार्टआऊट रडला. "तू एका दिवसाची चूक केली आहेस! आम्ही चोवीस तास आधी पोहोचलो; पण फक्त दहा मिनिटं शिल्लक आहेत!")

Passepartout had seized his master by the collar, and was dragging him along with irresistible force. (पासपार्टआऊटने आपल्या मालकाला कॉलरने पकडले होते आणि तो त्याला अटळ शक्तीने ओढत होता.)

Phileas Fogg, thus kidnapped, without having time to think, left his house, jumped into a cab, promised a hundred pounds to the cabman, and, having run over two dogs and overturned five carriages, reached the Reform Club. (अशा प्रकारे अपहरण झालेले फिलिस फॉग यांनी विचार करायला वेळ न देता आपले घर सोडून टॅक्सीत उडी मारली, कॅबमनला शंभर पौंड देण्याचे आश्वासन दिले आणि दोन कुत्र्यांवरून पळून जाऊन पाच गाड्या उलटून तो रिफॉर्म क्लबमध्ये पोहोचला.)

The clock indicated a quarter before nine when he appeared in the great saloon. (तो मोठ्या सलूनमध्ये दिसला तेव्हा ८:४५ वाजले होते.)

Phileas Fogg had accomplished the journey round the world in eighty days!(फिलियास फॉगने ऐंशी दिवसांत जगभर प्रवास पूर्ण केला होता!)

Phileas Fogg had won his wager of twenty thousand pounds!(फिलिस फॉगने वीस हजार पौंडांचा पगार जिंकला होता!)

How was it that a man so exact and **fastidious** could have made this error of a day? How came he to think that he had arrived in London on Saturday, the twenty-first day of December, when it was really Friday, the twentieth, the seventy-ninth day only from his departure? (इतक्या अचूक आणि वेगवान माणसाने एका दिवसाची ही चूक कशी केली असती? डिसेंबरच्या एकविसाव्या दिवशी तो शनिवारी लंडनला पोहोचला होता, जेव्हा तो खरोखरच शुक्रवार, विसावा, ७९ वा दिवस होता.)

The cause of the error is very simple. (त्रुटीचे कारण अतिशय सोपे आहे.)

Phileas Fogg had, without suspecting it, gained one day on his journey, and this merely because he had travelled constantly eastward; he would, on the contrary, have lost a day had he gone in the opposite direction, that is, westward. (फिलियास फॉगला संशय न घेता एक दिवस त्याच्या प्रवासात फायदा झाला होता आणि याचे कारण तो सतत पूर्वेकडे प्रवास करत होता; उलट तो विरुद्ध दिशेने म्हणजेच पश्चिमेकडे गेला असता तर तो एक दिवस गमावला असता.)

In journeying eastward he had gone towards the sun, and the days therefore diminished for him as many times four minutes as he crossed degrees in this direction. There are three hundred and sixty degrees on the circumference of the earth; and these three hundred and sixty degrees, multiplied by four minutes, gives precisely twenty-four hours—that is, the day unconsciously gained. In other words, while Phileas Fogg, going eastward, saw the sun pass the **meridian** eighty times, his friends in London only saw it pass the meridian seventy-nine times. This is why they awaited him at the Reform Club on Saturday, and not Sunday, as Mr. Fogg thought. (पूर्वेकडे प्रवास करताना तो सूर्याच्या दिशेने गेला होता आणि त्यामुळे या दिशेने अंश ओलांडताना चार मिनिटे त्याच्यासाठी दिवस कमी झाले. पृथ्वीच्या परिभ्रमणावर ३६० डिग्री आहेत; आणि चार मिनिटांनी वाढलेले हे तीनशे साठ अंश नेमके चोवीस तास देतात— म्हणजेच तो दिवस नकळत वाढला. दुस-या शब्दांत सांगायचं झालं तर, पूर्वेकडे जाणाऱ्या फिलिस फॉगला ऐंशी वेळा सूर्य पार करताना दिसला, पण लंडनमधल्या त्याच्या मित्रांना तो फक्त ७९ वेळा मेरिडियन जवळून जाताना दिसला. म्हणूनच मिस्टर फॉगच्या मते ते शनिवारी रिफॉर्म क्लबमध्ये त्यांची वाट पाहत होते.)

And Passepartout's famous family watch, which had always kept London time, would have betrayed this fact, if it had marked the days as well as the hours and the minutes!(आणि पासपार्टआऊटच्या प्रसिद्ध कौटुंबिक घड्याळाने नेहमीच लंडनचा वेळ राखून ठेवला असता, तर दिवस तसेच तास आणि मिनिटे पाहिली असती तर या वस्तुस्थितीचा विश्वासघात झाला असता!)

Phileas Fogg, then, had won the twenty thousand pounds; but, as he had spent nearly nineteen thousand on the way, the **pecuniary** gain was small. His object was, however, to be victorious, and not to win money. He divided the one thousand pounds that remained between Passepartout and the unfortunate Fix, against whom he cherished no **grudge**. He deducted, however, from Passepartout's share the cost of the gas which had burned in his room for nineteen hundred and twenty hours, for the sake of regularity. (त्यावेळी फिलिस फॉगने वीस हजार पौंड जिंकले होते; पण वाटेत त्याने सुमारे एकोणीस हजार पौंड खर्च केले होते, त्यामुळे त्याचा फायदा कमी होता. पण त्याचा उद्देश विजयी होणे होता, पैसे कमविणे नाही. त्याने पासपार्टआऊट आणि दुर्दैवी फिक्स यांच्यामध्ये राहिलेले एक हजार पौंड विभागले, फिक्स बद्दल त्याला कोणताही राग आला नाही. मात्र, नियमिततेसाठी आपल्या खोलीत सव्वाशे तास जळालेल्या गॅसची किंमत त्याने पासपार्टआऊटच्या शेअरमधून कापली.)

That evening, Mr. Fogg, as tranquil and **phlegmatic** as ever, said to Aouda: "Is our marriage still agreeable to you?" (त्या संध्याकाळी मिस्टर फॉग स्वस्थ व गंभीरपणे आँडाला म्हणाले: "आपल्या लग्नाला अजूनही तुम्ही सहमती आहे का?")

"Mr. Fogg," replied she, "it is for me to ask that question. You were ruined, but now you are rich again." (ती म्हणाली, "मिस्टर फॉग, तो प्रश्न विचारणं हे माझ काम आहे. तूम्ही उद्ध्वस्त झाला होतास, पण आता तूम्ही पुन्हा श्रीमंत झाला आहात.")

“Pardon me, madam; my fortune belongs to you. If you had not suggested our marriage, my servant would not have gone to the Reverend Samuel Wilson’s, I should not have been apprised of my error, and—”(“मॅडम, मला माफ करा; माझं नशीब तुमचच आहे. जर तुम्ही आपलं लग्न सुचवलं नसतं, तर माझा नोकर रेव्हंड सॅम्युएल विल्सनकडे गेला नसता, तर मला माझ्या चुकीची दुरुस्ती करताच आली नसती आणि--)

“Dear Mr. Fogg!” said the young woman. (“प्रिय मिस्टर फॉग!” ती तरुणी म्हणाली.)

“Dear Aouda!” replied Phileas Fogg. (“प्रिय औदा!” फिलियास फॉग म्हणाला.)

It need not be said that the marriage took place forty-eight hours after, and that Passepartout, glowing and dazzling, gave the bride away. Had he not saved her, and was he not entitled to this honour? The next day, as soon as it was light, Passepartout rapped vigorously at his master’s door. Mr. Fogg opened it, and asked, “What’s the matter, Passepartout?” (अडेचाळीस तासांनंतर हे लग्न झालं असं म्हणायची गरज नाही आणि चमकदार आणि लुलुकणा-या पासपोर्टआऊटने वधूला सोडून दिलं असं म्हणायची गरज नाही. त्याने तिला वाचवलं नव्हतं का आणि त्याला हा सन्मान मिळण्याचा अधिकार नव्हता का? दुस-या दिवशी प्रकाश पडताच पासपोर्टआऊट आपल्या मालकाचा दरवाजा जोरात वाजवला. मिस्टर फॉगनी ते उघडलं आणि विचारलं, “काय झालं, पासपोर्टआऊट?”)

“What is it, sir? Why, I’ve just this instant found out—” (“सर, काय आहे? का, मला हे आताच कळलं आहे.”)

“What?” (“काय?”)

“That we might have made the tour of the world in only seventy-eight days.” (“आपण अवघ्या ७८ दिवसांत जगाचा दौरा केला असता.”)

“No doubt,” returned Mr. Fogg, “by not crossing India. But if I had not crossed India, I should not have saved Aouda; she would not have been my wife, and—” (मिस्टर फॉग म्हणाले, “भारत ओलांडून हे शक्य नव्हतं. पण जर मी भारत ओलांडला नसता तर मी औदाला वाचवू शकलो नसतो; ती माझी पत्नी नसती आणि-”)

Mr. Fogg quietly shut the door. (मिस्टर फॉगने शांतपणे दरवाजा बंद केला.)

Phileas Fogg had won his wager, and had made his journey around the world in eighty days. To do this he had employed every means of conveyance—steamers, railways, carriages, yachts, trading vessels, sledges, elephants. The eccentric gentleman had throughout displayed all his marvelous qualities of coolness and exactitude. But what then? What had he really gained by all this trouble? What had he brought back from this long and weary journey? (फिलियास फॉगने आपला पैज जिंकली होती आणि ऐंशी दिवसांत त्याने जगभर प्रवास केला होता. त्यासाठी त्याने जहाज, रेल्वे, डबे, नौका, व्यापारी जहाजे, स्लेज, हत्ती अशा सर्व साधनांचा वापर केला होता. त्या विक्षिप्त गृहस्थाने आपले सर्व अद्भुत गुण शांतपणा आणि अचूकतेचे गुण प्रदर्शित केले होते. पण मग काय? या सगळ्या त्रासामुळे त्याला नेमकं काय मिळालं होतं? या लांबलचक आणि थकलेल्या प्रवासातून त्याने काय परत आणलं होतं?)

Nothing, say you? Perhaps so; nothing but a charming woman, who, strange as it may appear, made him the happiest of men! (कदाचित काही नाही, असे तूम्ही म्हणू शकता? थोडेसे विचित्र पण, एका आकर्षक स्त्रीशिवाय दुसरं काहीही नाही, ज्याने त्याला पुरुषांपैकी सर्वात आनंदी बनवलं!)

Truly, would you not for less than that make the tour around the world? (खरोखर, तुम्ही त्यापेक्षा कमी काळ जगभर दौरा करणार नाही का?)